



TORNAI JÓZSEF

Villanykörte

Elpattanok, mint a villanykörte,
ti, barátok, álljatok szép körbe,
sajnáljatok, búsuljatok,
de ne sirassatok.

Elmegyek én jó ösvényt kivágni,
tinektek is jó búcsút kívánni,
jöjjetek és mind-mind kövessetek,
de ne gyászoljatok.

Boldogságot én sohase vágytam,
váltás kislányt inkább puha, rokon-ágyban,
forgasson föl, sikítson föl,
de ne verje meg a bánat,
soha ne ütlelgelje számat.

Sárga lepkék táncolnak napfényben,
hány petét raknak le, nem kérdem,
hő-fehérek, lázas férgek,
csak nekem is fölhoznának
a sziromból egy villámot.

A kék kóró, a rózsa...

A kék kóró, a rózsa meg az én szívem
együtt rejtőzködtünk az éji sűrűben.
Más és más volt a nevünk,
de egy az örömünk,
mikor egy fekete madár
a hold ágára ült.

Vagy nem is madár volt ott,
hanem az éjszaka,
a csönd és az ünneplés szörmés pillanata,
mikor a múlt végleg
a sötétségbe omlott.

Egy óvatos macska jött,
dorombolt a fülembe,
mintha kettőnk között
valami húr pendülne,
és a kék kóró, a rózsza meg az én szívem ugyanaz lenne,

és vártam a hajnalt
álmatlanul,
mint mikor a földön
a nyitott szem az úr,
és néz, néz a láthatatlanba,

míg a zajos virradat
el nem árulja, hogy
kék, rózsás és piros szívemnél
a fekete madár szárnyának
csapkodása az igazabb.

Világtojásban

Kiskacsa fürdik fekete tóba,
anyjához készül Lengyelországba.
De már nem úszik, leszállt a gyöngye,
világtojásban lakni örökre.
Én is eldobnám messze a tollam,
ha megtudhatnám, a fészke hol van.
Nincs fészke, nincs fészke a holt madárnak,
nincs irgalom a dalok fiának.
Világtojásban, ha meg is érzi,
kisfiú mód sír újra a férfi.

Tavaszi, 1946

Láttam kísérteteket, kik addig emberek voltak,
nem dörögtek az ágyúk, a tavaszt dalolták a
rétek helyettük. Lóhátról géppisztollyal
lövöldöztünk. Tele volt hízott nyulakkal
az erdő. Az oroszok jókat nevettek a félholt
rímeken, miket az ő nyelvükön eldadogtam.
És szerelmes volt a szomszéd-lányba. Egy
tiszt azt ígérte, Moszkvába viszi egyetemre.
Hogy örvendezett a loboncos vad, én álló
nap sírtam. De május 1-jén ott vonultunk a piros-
fehér-zöld és vörös lobogók alatt a Fő utcán.
Az egyetemből, Moszkvából csupán pusztá álom
maradt. Irénkével Dosztojevszkijt, József Attilát,
William Blake-et olvastuk, és a Dunára jártunk
fürödni, amint a nyár közeledett. Nem tudtuk még,
milyen egy bilincsbe vert ország. Reszketve csókoltam
meg először Irén arcát, ártatlanul öleltük
egymást az ágyban. Pünkösdkor kézen fogva sétáltunk
a romokká lőtt templom maradványai közé. Ó hittünk
az Úrban és egymásban, míg az a háború fonta finom
fonál el nem szakadt közöttünk, és Irénkének jeges
volt a szája, ha mégis búcsúképpen nekiestem. Nem
maradt belőle más, mint a szeretlek, szeretlek
magyarul és oroszul. Sokáig nem tudtam, hogy beteg,
és nem képes kivasalni a vasárnapi blúzát, így siettünk
a Szent István-napi körmenetre a Várba. Elmentem hozzá
a kórházba, és többé nem láttam. Vége, vége, bongták
a harangok. És háborúra, oroszokra ráborult az árny.
Névvel, névvel akartam fölvirágozni, de nem tudtam mást,
mint amit első szerelemnek hívnak a viselős Földön.

Tejút

Bár volna olyan filozófia!
Tízezer évig nőtt fa, emberek.
Ágán a Nagytitok-telt gyümölcsök,
nem tépi le villámok ostroma.

De nincs ilyen fa, jaj, esendők,
hiába gondolkodók-látók serege,
nem elég hozzá obszidián elménk,
nem érjük el a lesgigorúbb belsőt.

Ősállat voltunk, most is az vagyunk,
gyökérig száradt, kőlap-arcu báb.
Görcs dagadása, béna, míg a lét
hamuvá, porrá nem őrli agyunk.

Olyan, mint a föld az emberiség:
tomboló, örült, nyűtől-hemzsegő,
alkony felé tart, magáról lemond,
Tejútba mártva lehajló fejét.